

Татко

Татко е бивш авиатор. Сега е безработен. Сутрин мама излиза на работа, а татко отива до пазарчето и си купува вестници и цигари. Сетне се прибира.

– Глей го бе, глей го тоя катил – чувам го да реве след малко от кухнята. – И той голям шеф станал, и той интервюта ще ми дава, сякаш не го знам какъв мръшляк беше в казармата, само кенефите го биваше да чисти. – И избухва в проклетата си тютюнджийска кашлица.

Като го чуя татко така да приказва и ми кипва. Иде ми да му кажа: „Ами и ти тогава да беше чистил кенефите в казармата, че сега и ти да си голям шеф.“

Щом изчете вестниците, ако мама е казала какво да сготви, запретва ръкави и влиза в кожата на готвач. Но резултатът най-често е конски лиги с чесън. Като ми напълни чинията за обяд, татко сяда насреща ми с пламнали от лука очи.

– Яж да порастеш най-сетне! – вика. – Тапа с тапа. Как е, вкусно ли е?

– Аха – отвърщам.

Аз наистина съм отчайващо нисък за шестокласник, ама голям праз. Освен това тия дни във вестника на татко прочетох, че децата на безработните изоставали значително на ръст от връстниците си.

– Чете ли във вестника защо съм бил по-нисък от другите?

– срязах татко на мига. – Защото съм бил дете на безработен.

Лицето на татко така се сговни, сякаш математичката него щеше да го изпитва днес. Като тръгнах на даскало, той ненадейно попита не искам ли след училище да отидем в парка, за да покарам скейт. Не бяхме ходили в парка от сто години. Веднага се навих.

След часовете татко ме чакаше в училищния двор, нарамил скейта като крило. Взехме рейса и отидохме в парка. Пуснах се два-три пъти по алеята, а татко стърчеше неподвиж-

но до празното

езерце, гледаше към мен

и рубиненото

огънче на

цигарата му

просветваше

между

пръстите.

Карането

обаче хич не

ми спореше,

защото

асфалтът беше

заринат с купичка

боклуци

– стари вестници,

чашки от кафе,

люспи от семки, пух

от тополите наоколо.

Всичко това беше пресовано от дъждовете на плътни като кече бали. Върнах се при татко.

– Абе тоя гаден пух... – казах.

Татко се засмя. Пое дълбоко въздух и наду бузи. Клоните на дърветата се огънаха и засвистяха. Огромните вълма по алеята се понесоха все по-надалеч и по-надалеч от нас. За миг пистата пред мен светна.

– Карай сега! – рече татко и избухна в проклетата си тютюнджийска кашлица.

Но аз вече летях на скейта и не успях да му благодаря.

Деян Енев

Магистралата

**Между две села и девет хълма
пъпли пооклюмал път.**

**С плод и гъби джобът му е пълен,
под клепачите му скръб.**

**В тревите, в зелената милувка
ще дремне пътят приютен.**

**Дордето чичопеят си свирuca,
той все ще стигне някой ден. „**

Илко Славчев

Не бях виждал Поета повече от трийсет години. Срегнах го на улицата. Знаехме се от студентския литературен клуб „Димчо Дебелянов“. В Студентския дом навремето всяка вечер пламтяха големи поетични огньове. И как иначе! Насред четенето на стиховете някой пускаше една празна шапка да обикаля хората. Вътре започваха да дрънчат монети, най-чевръстият хукваше за ракия и сетне четенето продължаваше с нова жар до среднощ. В стиховете, които Поета рецитираше, личеше пронизително разбиране на природата, на пейзажа, на душата на растенията. После издадохме първите си книжки. Книжката на Поета сигурно е някъде в мазето ми, в кашоните с книги, накамарени един

върху друг, сетих се след срещата. Бях я търсил на няколко пъти през годините, но безуспешно.

Цял живот съм си мечтал да имам специална стая, наречена Библиотеката, с високи лавици от дъб покрай стените, с голямо бюро, с широк светъл прозорец, през който да се виждат големи дървета, поляни и сини планини в далечината. Това, както се сещате, не се сбъдна. И книгите ми, особено по-старите, пращасват в кашоните в мазето. Та там някъде, в тия кашони, е и първата стихосбирка на Поета, едно тъничко зелено-кафяво книжле. На гръбчето й имаше бележка за него. И досега си спомням точно специалността на Поета – инженер-паркостроител.

Поета на външен вид не приличаше особено на поет – не беше отнесен, не говореше постоянно за себе си и за стиховете си, както най-често правеха другите поети. Беше здравеняк, с брада и повече напомняше на трапер, отколкото на поет.

После животът ни разбута. Как минаха трийсет години! Но когато го срещнах, веднага го познах. Беше все така жилав и стегнат, във форма, без шкембе, за разлика от нас, наборите му, а лицето му беше червено като тухла от загара. Каза ми, че има малка фирмичка за поддръжка на паркове и градини, с това се прехранва. Разменихме си телефоните, каза да му се обадя някоя събота-неделя, когато си ходел на ранчото. Близко е, в N-ската община, каза ми той – нека само да му звънна да се разберем и ще отскочим дотам с жена ми, за да видим царството му.

И ето че наскоро, през един съботен ден, обикновен протражен есенен ден на село, с летящи във въздуха паяжини, с големите като длани, нападнали вече по земята жълти като изковани от злато листа на липата, с черните, отрупали бъзака очета на плодчетата му, досущ като очи на диви зверчета, изведнъж се сетих за поканата на Поета. И казах на жена ми:

– Дай да му се обадим. Той е наблизко, така ми каза, ранчото му е в N-ска община. На няколко километра оттук. И звъннах.

Там си беше, в ранчото. Обясни как да го намерим – отбиваме от магистралата по пътя за градчето N., минаваме първото село и караме така по шосето. Край пътя стърчат телеграфни стълбове. След последния телеграфен стълб има черен път навътре в полето. Да свием и да караме до края на черния път.

Свих навътре в полето, пътят след стотина метра се превърна в стара селска поляна, с едва забележими следи от гуми върху жилавата трева. Беше обграден като тунел с храсти и завършваше с порта, зад която започваше ранчото на Поета. Беше доста встрани от другите къщи на селото. Поетът ни посрещна, облечен в защитно яке заради хладината на излезлия сега, привечер, вятър. Лицето му беше толкова опалено от слънцето и вятъра, че изглеждаше кафяво. Съвсем бе заприличал на трапер. Първо ни разведе из имота. До къщата и двора на тъщата си той беше долепил още два парцела. И наистина беше станало истинско ранчо. Старата селска къща на бабата, сгушена в източния край на имота, бе обвита като средновековен замък с бръшлян. Телената ограда на запад пък опираше в полето. Дузина черни камъни, големи като глави на малачета, заграждаха огнището. Ако седнеш до огнището и се загледаш нататък към хоризонта, ще видиш девет планини, каза ни Поета.

– Толкова планини виждам ей оттук, от моя двор. Девет различни планини. По залез слънце е чудо. Трябва да си намеря май кавал и да се науча да свиря на него. Без свирня на кавал не можеш да изтраеш тая гледка. Докато жената на Поета вареше кафето, той продължи да ни развежда и да ни обяснява подробно за всяко отделно растение, за всяко храстче, за всяко дърво – и за дивия лимон, и за бамбука, и за жожобата, и за аронията, и за цариградското грозде, и за гинкото. Особено се гордееше с овощната градина. Вървеше покрай ябълките и крушите,

подръпваше листата им като уши на ярета и приказваше безспир – имал и от най-ранните сортове ябълки, виста бела, и най-късния сорт – грени смит. Ето тази ябълка е глостер 69, другата до нея – мел роуз. Крушите ми са дивачки, аз съм ги облагородявал, стават като мед, похвали се. На връщане се спря пред един грандиозен бор, почти в центъра на ранчото, висок над двайсет метра, но с помек и по-яркозелени иглички от обикновените борове и с разперени като крилете на орел при полет клони.

– Това ми е гордостта. Това е японска криптомерия. В България има само няколко такива дървета. В Япония садят това дърво край храмовете.

Седнахме под един прясно скован чамов навес да изпием кафето. Помислих си, че след петдесетте на човек не му трябва друго. Само едно такова място. С огнище, японска криптомерия и девет планини на хоризонта.

Започна да мръква и станахме.

– Пак ще дойдем – заканих се. – Много ни хареса тук.

– Ама побързайте – каза Поета. – Догодина ще отчуждават имота. Магистралата щяла да минава оттук.

Аз не повярвах на ушите си.

– Оттук! През ранчото!

– Оттук.

Когато се прибрахме в София, слязох в мазето. Пак дълго търсих книжката на Поета, и изведнъж я зърнах най-отгоре, щеше да ми избоде очите. Зелено-кафявата ѝ корица бе заприличала на кал от умрелите молци. Взех книжката, издухах я от мръсотията, отворих я и първите стихове, които ми попаднаха пред очите, бяха: „Между две села и девет хълма/ пъпли пооклюмал път“.

Прочетох цялото стихотворение „Път“ от шест куплета.

Цели десет години, преди да знае, че ще срещне жена си и че някога, след още десет години, ще направи ранчо в края на онзи черен път, както и че сетне през ранчото ще мине магистралата, Поета вече беше описал всичко това.

През колко неща минава една магистрала, помислих си. През целия ни живот.

Деян Енев

